

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ ఆరణ్యకే
॥ తృతీయః ప్రశ్నః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ తృతీయః ప్రశ్నః ॥

హరిః ఓం ॥

తచ్ఛం॒యోరా॑వృ॒ణీమ॑హే ।

గా॒తుం య॒జ్ఞాయ॑ ।

గా॒తుం య॒జ్ఞప॑తయే ।

దై॒వీ స్వ॒స్తిర॑స్తు నః ।

స్వ॒స్తిర్మా॑నుషేభ్యః ।

ఊ॒ర్ధ్వం జిగా॑తు భేష॒జం ।

శం నో॑ అస్తు ద్వి॒పదే॑ ।

శం చతు॑ష్పదే ।

ఓం శా॒ంతిః శా॒ంతిః శా॒ంతిః ॥

హరిః ఓ(4)ం ॥

చి॒త్తిస్సు॒క్ ।

చి॒త్తమా॑జ్యం ।

వాగ్నే॑దిః ।

ఆధీ॑తం బర్హి॒హిః ।

కేతో॑ అగ్నిః ।

వి॒జ్ఞాత॑మగ్నిః ।

Please let us know of any errors in this text.

వా॑కృ॒తిర్హో॑తా |
 మ॑న॒ ఉప॑వక్తా |
 ప్రా॒ణో హ॒విః |
 సా॒మా॒ధ్వ॒ర్యుః |
 వాచ॑స్ప॒తే విధే॑ నామన్ |
 విధే॑మ॒ తే నా॑మ |
 విధే॑స్త॒వమ॒స్మాకం॑ నామ |
 వాచ॑స్ప॒తిస్సో॒మం పి॑బతు |
 ఆ॒ఽస్మా॒సు నృ॒ణం ధా॒ధ్వాహో॑ || 1 ||

అధ్వ॒ర్యుః పంచ॑ చ || 1 ||

వృ॒థివీ॑ హో॒తా |
 ద్యౌ॒రధ్వ॑ర్యుః |
 రు॒ద్రోఽగ్ని॑త్ |
 బృ॒హస్ప॑తి॒రుప॑వక్తా |
 వాచ॑స్ప॒తే వాచో॑ వీ॒ర్యే॑ణ |
 సంభృ॑తతమే॒నాయ॑క్ష్యసే |
 యజ॑మానాయ॒ వార్యం॑ |
 ఆ సు॒వస్క॑రస్మై |
 వాచ॑స్ప॒తిస్సో॒మం పి॑బతి |
 జ॒జన॑దింద్ర॒మింద్రి॑యాయ॒ స్వాహో॑ || 2 ||

పృథి॒వి హో॒తా ద॑శ ॥ 2 ॥

అగ్ని॑ర్హో॒తా ।
 అ॒స్వి॒నాఽధ్వ॑రూ॒యా ।
 త్వ॒ష్టాఽగ్ని॑త్ ।
 మి॒త్ర ఉ॑పవ॒క్తా ।
 సోమ॑స్సోమ॒స్య పు॑రోగాః ।
 శుక్ర॑శ్శుక్ర॒స్య పు॑రోగాః ।
 శ్రా॒తాస్త॑ ఇంద్ర॒ సోమాః॑ ।
 వా॒తాపే॑ర్హవనశ్రుతస్వా॒హా ॥ 3 ॥

అగ్ని॑ర్హో॒తాఽష్టా ॥ 3 ॥

సూ॑ర్యం తే చక్షుః॑ ।
 వా॒తం ప్రా॑ణః ।
 ద్వా॒యం పృ॑ష్ఠం ।
 అంత॑రిక్షమాత్మా ।
 అంగై॑ర్యజ్ఞం ।
 పృథి॑వీగ్ం శరీ॒రైః ।
 వాచ॑స్పతేఽచ్ఛిద్రయా వాచా ।
 అచ్ఛి॑ద్రయా జుహ్వా॒ ।
 దివి॑ దే॒వావృ॑ధగ్ం హో॒త్రామే॑రయస్వ స్వా॒హా ॥ 4 ॥

సూ॑ర్యం తే నవ ॥ 4 ॥

మహాహావిర్హోతా |
 సత్యహావిరధ్వర్యుః |
 అచ్యుతపాజా అగ్నిత్ |
 అచ్యుతమనా ఉపవక్తా |
 అనాధృష్యశ్చాప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభిగరౌ |
 అయాస్య ఉద్ధాతా |
 వాచస్పతే హృద్విధే నామన్న్ |
 విధేమ తే నామ |
 విధేస్తవమస్మాకం నామ |
 వాచస్పతిస్సోమమపాత్ |
 మా దైవ్యస్తంతుశ్చేది మా మనుష్యః |
 నమో దివే |
 నమః పృథివ్యై స్వాహా || 5 ||

అపాత్త్రిణి చ || 5 ||

వాగ్ఘోతా |
 దీక్షా పత్నీ |
 వాతోఽధ్వర్యుః |
 ఆపోఽభిగరః |
 మనో హవిః |
 తపసి జుహోమి |

భూ॒ర్భు॒వ॒స్సు॒వః॑ ।
 బ్ర॒హ్మ॑ స్వ॒యం॒భు ।
 బ్ర॒హ్మ॑ణే స్వ॒యం॒భు॒వే స్వా॒హా ॥ 6 ॥

వా॒గ్దో॒తా న॒వ ॥ 6 ॥

బ్రా॒హ్మ॑ణ ఏ॒క॒హో॒తా ।
 స య॒జ్ఞః॑ ।
 స మే॑ దదాతు ప్ర॒జాం ప॒శూన్పు॒ష్టిం య॒శః॑ ।
 య॒జ్ఞశ్చ॑ మే భూ॒యాత్ ।
 అ॒గ్ని॒ర్ద్వి॒హో॒తా ।
 స భ॒ర్తా ।
 స మే॑ దదాతు ప్ర॒జాం ప॒శూన్పు॒ష్టిం య॒శః॑ ।
 భ॒ర్తా చ॑ మే భూ॒యాత్ ।
 పృ॒థి॒వీ త్రి॒హో॒తా ।
 స ప్ర॒తి॒ష్ఠా ॥ 7 ॥

స మే॑ దదాతు ప్ర॒జాం ప॒శూన్పు॒ష్టిం య॒శః॑ ।
 ప్ర॒తి॒ష్ఠా చ॑ మే భూ॒యాత్ ।
 అంత॒రి॒క్షం చతు॑ర్॒హో॒తా ।
 స వి॒ష్ఠాః॑ ।
 స మే॑ దదాతు ప్ర॒జాం ప॒శూన్పు॒ష్టిం య॒శః॑ ।
 వి॒ష్ఠాశ్చ॑ మే భూ॒యాత్ ।

వాయుః పంచహోతా |

స ప్రాణః |

స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః |

ప్రాణశ్చ మే భూయాత్ || 8 ||

చంద్రమాష్టఙ్ఘోతా |

స ఋతూన్కల్పయాతి |

స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః |

ఋతవశ్చ మే కల్పంతాం |

అన్నగ్ం సప్తహోతా |

స ప్రాణస్య ప్రాణః |

స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః |

ప్రాణస్య చ మే ప్రాణో భూయాత్ |

ద్యౌరష్టహోతా |

సోఽనాధృష్యః || 9 ||

స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః |

అనాధృష్యశ్చ భూయాసం |

ఆదిత్యో నవహోతా |

స తేజస్వి |

స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః |

తేజస్వి చ భూయాసం |

ప్ర॒జాప॑తి॒ర్దశ॑హో॒తా |
 స ఇ॒దగ్ం స॑ర్వం |
 స మే॑ దదాతు ప్ర॒జాం ప॒శూన్పు॑ష్టిం యశః |
 సర్వం॑ చ మే భూయాత్ || 10 ||

ప్ర॒తి॒ష్ఠా ప్రా॑ణశ్చ మే భూయాదనాధృ॒ప్యస్స॑ర్వం చ మే భూయాత్ || 7 ||

బ్రా॒హ్మణో॑ య॒జ్ఞోఽగ్ని॑ర్భ॒ర్తా పృ॑థి॒వీ ప్ర॒తి॒ష్ఠాఽంత॑రిక్షం
 వి॒ష్ఠా వా॒యుః ప్రా॑ణశ్చంద్ర॒మా ఋ॒తూన॑న్నగ్ం స ప్రా॑ణస్య
 ప్రా॒ణో ద్యౌర॑నాధృ॒ప్య ఆది॑త్యస్స తే॒జస్వీ
 ప్ర॒జాప॑తిస్స ఇ॒దగ్ం స॑ర్వగ్ం సర్వం చ మే భూయాత్ ||

అ॒గ్ని॒ర్యజు॑ర్భిః |
 స॒వితా॑ స్తోమైః |
 ఇంద్ర॑ ఉ॒క్థామ॑దైః |
 మి॒త్రావ॑రుణా॒వాశి॑షా |
 అంగి॑రసో ధి॒ష్ణియై॑రగ్ని॒భిః |
 మ॒రుత॑స్సదో॒హవి॒ర్థానా॑భ్యాం |
 ఆపః॑ ప్రోక్షణీ॒భిః |
 ఓ॒షధ॑యో బర్హి॒షా |
 అది॑తిర్వే॒ద్యా |
 సోమో॑ దీక్షయా || 11 ||

త్వష్టే॑ ధే॑న |
 విష్ణు॑ ర్యజ్ఞే॑న |
 వస॑వ ఆజ్యే॑న |
 ఆది॑త్యా దక్షి॑ణాభిః |
 విశ్వే॑ దే॒వా ఊర్జా॑ |
 పూ॒షా స్వ॑గాకారే॑ణ |
 బృ॒హస్ప॑తిః పు॒రోధ॑యా |
 ప్ర॒జాప॑తిరుద్ధి॒ధేన॑ |
 అంత॑రిక్షం పవి॒త్రేణ॑ |
 వాయుః॑ పా॒త్యైః |
 అహగ్గ్ శ్రద్ధ॑యా || 12 ||

దీక్షయా॑ పా॒త్యైరే॑కంచ || 8 ||

సేనే॑ద్రస్య |
 ధే॒నా బృ॒హస్ప॑తేః |
 ప॒థ్యా పూ॒ష్ఠః |
 వా॒గ్వా॒యోః |
 దీక్షా॑ సోమస్య |
 పృ॒థి॒వ్యగ్నేః॑ |
 వసూ॑నాం గాయత్రీ |
 రుద్రా॑ణాం త్రిష్టుక్ |

ఆదిత్యానాం జగతీ |
విష్ణోరనుష్టుక్ || 13 ||

వరుణస్య విరాట్ |
యజ్ఞస్య పంక్తిః |
ప్రజాపతేరసుమతిః |
మిత్రస్య శ్రద్ధా |
సవితుః ప్రసూతిః |
సూర్యస్య మరీచిః |
చంద్రమసో రోహిణీ |
ఋషీణామరుంధతీ |
పర్జన్యస్య విద్యుత్ |
చతస్రో దిశః |
చతస్రోఽవాంతరదిశాః |
అహశ్చ రాత్రిశ్చ |
కృషిశ్చ వృష్టిశ్చ |
త్విషిశ్చాపచితిశ్చ |
ఆపశ్చౌషధయశ్చ |
ఊర్క్చ సూన్యతా చ దేవానాం పత్నయః || 14 ||

అనుష్టుగ్విష్ణుత్వే || 9 ||

దే॒వస్య॑ త్వా॒ సవి॑తుః ప్ర॒సవే॑ |
 అ॒శ్వినో॑ర్బా॒హుభ్యాం॑ |
 పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యాం ప్రతి॒గృహ్ణా॑మి |
 రాజా॑ త్వా వరు॒ణో న॑యతు దేవి దక్షిణే॒ఽగ్నయే॑ హి॒రణ్యం॑ |
 తేనా॑ంఋత॒త్వమ॑శ్యాం |
 వయో॑ దాత్రే |
 మయో॑ మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీ॒త్రే |
 క ఇ॒దం క॑స్మా అదాత్ |
 కామః॑ కామాయ |
 కామో॑ దాతా || 15 ||

కామః॑ ప్రతిగ్రహీ॒తా |
 కామగ్ం॑ సముద్రమావిశ |
 కామే॑న త్వా ప్రతి॒గృహ్ణా॑మి |
 కామై॑తత్రే |
 ఏషా॑ తే కామ దక్షిణా |
 ఉత్తా॑నస్తా॒స్త్వాఽఽగ్ని॑రసః ప్రతి॒గృహ్ణా॑తు |
 సోమా॑య వాసః |
 రుద్రా॑య గాం |
 వరు॑ణాయాశ్వం |
 ప్రజా॑పతయే పురుషం || 16 ||

మ॒స॒వే॑ త॒ల్పం॑ ।

త్వ॒ష్ట్రే॒ఽజాం॑ ।

పూ॒ష్టే॒ఽవిం॑ ।

ని॒ర్ఘ్ను॑త్యా అశ్వతరగర్లభౌ ।

హి॒మ॒వతో॑ హ॒స్తి॒నం॑ ।

గం॒ధ॒ర్వా॒ప్సు॒రాభ్య॑స్స॒గలంక॑రణే ।

వి॒శ్వే॒భ్యో దే॒వే॒భ్యో ధా॑న్యం ।

వా॒చే॒ఽన్నం॑ ।

బ్ర॒హ్మ॑ణ ఓద॒నం॑ ।

స॒ము॒ద్రా॒యాపః॑ ॥ 17 ॥

ఉ॒త్తా॒నా॒యాంగీ॑రసా॒యానః॑ ।

వై॒శ్వా॒న॒రాయ॑ రథం ।

వై॒శ్వా॒న॒రః ప్ర॒త్న॒థా నా॒క॒మారు॑హత్ ।

ది॒వః పృ॒ష్ఠం భ॑ంద॒మాన॑స్స॒మన్మ॑భిః ।

స పూ॒ర్వ॒వజ్జ॑న॒యజ్జ॑ంత॒వే ధ॑నం ।

స॒మా॒న॒మజ్మా॑ పరి॒యాతి॑ జాగృ॒విః ।

రా॒జా త్వా వ॑రుణో న॒యతు॑ దే॒వి దక్షి॑ణే వై॒శ్వా॒న॒రాయ॑ రథం ।

తే॒నాం॒ఘ్ను॑తత్వ॒మశ్యాం॑ ।

వ॒యో దా॑త్రే ।

మ॒యో మ॑హ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీ॒త్రే ॥ 18 ॥

క ఇదం కస్మా అదాత్ |
 కామః కామాయ |
 కామో దాతా |
 కామః ప్రతిగ్రహీతా |
 కామగ్ం సముద్రమావిశ |
 కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి |
 కామైతత్తే |
 విషా తే కామ దక్షిణా |
 ఉత్తానస్త్యాఽఽంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు || 19 ||

దాతా పురుషమాపః ప్రతిగ్రహీతే నవ చ || 10 ||

సువర్ణం ఘర్మం పరివేద వేనం |
 ఇంద్రస్యాత్మానం దశధా చరంతం |
 అంతస్సముద్రే మనసా చరంతం |
 బ్రహ్మాఽన్వవిందద్దశహోతారమర్ణే |
 అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాం |
 ఏకస్సస్పృహుధా విచారః |
 శతగ్ం శుక్రాణి యత్రైకం భవంతి |
 సర్వే వేదా యత్రైకం భవంతి |
 సర్వే హోతారో యత్రైకం భవంతి |
 స మాససీన ఆత్మా జనానాం || 20 ||

అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాగ్ం సర్వాత్మా |
 సర్వాః ప్రజా యత్రైకం భవంతి |
 చతుర్హోతారో యత్ర సంపదం గచ్ఛంతి దేవైః |
 స మాససీన ఆత్మా జనానాం |
 బ్రహ్మాంద్రమగ్నిం జగతః ప్రతిష్ఠాం |
 దివ ఆత్మానగ్ం సవితారం బృహస్పతీం |
 చతుర్హోతారం ప్రదిశోఽనుక్లప్తం |
 వాచో వీర్యం తపసాఽన్వవిందత్ |
 అంతః ప్రవిష్టం కర్తారమేతం |
 త్వష్టారగ్ం రూపాణి వికుర్వంతం విపశ్చిం || 21 ||

అంబుతస్య ప్రాణం యజ్ఞమేతం |
 చతుర్హోతృణామాత్మానం కవయో నిచిక్యః |
 అంతః ప్రవిష్టం కర్తారమేతం |
 దేవానాం బంధు నిహితం గుహాసు |
 అంబుతేన క్లప్తం యజ్ఞమేతం |
 చతుర్హోతృణామాత్మానం కవయో నిచిక్యః |
 శతం నియుతః పరివేద విశ్వా విశ్వవారః |
 విశ్వమిదం వృణాతి |
 ఇంద్రస్యాత్మా నిహితః పంచహోతా |
 అంబుతం దేవానామాయుః ప్రజానాం || 22 ||

ఇంద్రగ్ం రాజానగ్ం సవితారమేతం |
 వాయోరాత్మానం కవయో నిచిక్యుః |
 రశ్మిగ్ం రశ్మీనాం మధ్యే తపంతం |
 ఋతస్య పదే కవయో నిషాంతి |
 య ఆండకోశే భువనం బిభర్తి |
 అనిర్భిణ్ణస్సన్నథ లోకాన్ విచష్టే |
 యస్యాండకోశగ్ం శుష్మమాహుః ప్రాణముల్బం |
 తేన క్షప్తోఽమృతేనాహమస్మి |
 సువర్ణం కోశగ్ం రజసా పరీవృతం |
 దేవానాం వసుధానీం విరాజం || 23 ||

అంఋతస్య పూర్ణాం తాము కలాం విచక్షతే |
 పాదగ్ం షడ్ఢోతుర్న కిలా వివిధ్యే |
 యేనర్తవః పంచధోత క్షప్తాః |
 ఉత వా షడ్ఢా మనసోత క్షప్తాః |
 తగ్ం షడ్ఢోతారమృతుభిః కల్పమానం |
 ఋతస్య పదే కవయో నిషాంతి |
 అంతః ప్రవిష్టం కర్తారమేతం |
 అంతశ్చంద్రమసి మనసా చరంతం |
 నహైవ సంతం న విజానంతి దేవాః |
 ఇంద్రస్యాత్మానగ్ం శతధా చరంతం || 24 ||

ఇంద్రో రాజా జగతో య ఈశే |
 సప్తహోతా సప్తధా విక్లప్తః |
 పరేణ తంతుం పరిషిచ్యమానం |
 అంతరాదిత్యే మససా చరంతం |
 దేవానాగ్ం హృదయం బ్రహ్మాన్వవించత్ |
 బ్రహ్మైతద్బ్రుహ్మాణ ఉజ్జభార |
 అర్కగ్గశ్చీతంతగ్ం సరిరస్య మధ్యే |
 ఆ యస్మింధ్నప్త పేరవః |
 మేహంతి బహులాగ్ శ్రియం |
 బహ్వాశ్వామింద్ర గోమతీం || 25 ||
 అచ్యుతాం బహులాగ్ శ్రియం |
 స హరిర్వసువిత్తమః |
 పేరురింద్రాయ పిన్వతే |
 బహ్వాశ్వామింద్ర గోమతీం |
 అచ్యుతాం బహులాగ్ శ్రియం |
 మహ్యమింద్రో నియచ్ఛతు |
 శతగ్ంశతా అస్య యుక్తా హరీణాం |
 అర్వాజాయాతు వసుభీ రశ్మిరింద్రః |
 ప్రమగ్ంహమాణో బహులాగ్ శ్రియం |
 రశ్మిరింద్రస్సవితా మే నియచ్ఛతు || 26 ||

ఘృ॒తం తే॒జో మ॒ధుమ॑ది॒ంద్రియం॑ ।
 మ॒య్యయ॑మగ్ని॒ర్దధా॑తు ।
 హ॒రిః ప॒తంగః॑ ప॒టరీ సు॑ప॒ర్ణః ।
 ది॒విక్షయో॑ నభ॒సా య॑ ఏ॒తి ।
 స న ఇ॒ంద్రః కా॒మవ॑రం ద॒దాతు॑ ।
 పంచా॑రం చక్రం పరి॒వర్త॑తే పృథు ।
 హి॒రణ్యజ్యోతి॑స్సరి॒రస్య మధ్యే॑ ।
 అజ॑స్రం జ్యోతి॒ర్నభసా॑ స॒ర్పదే॑తి ।
 స న ఇ॒ంద్రః కా॒మవ॑రం ద॒దాతు॑ ।
 సప్త॑ యుంజంతి రథ॒మేక॑చక్రం ॥ 27 ॥

ఏకో॑ అ॒శ్వో వహ॑తి సప్తనా॒మా ।
 త్రి॒నాభి॑ చక్రమ॒జర॑మన॒ర్వం ।
 యేనే॑మా వి॒శ్వా భువ॑నాని త॒స్థుః ।
 భద్రం॑ ప॒శ్యంత॑ ఉప॒సేదు॑రగ్రే ।
 తపో॑ దీ॒క్షామృష॑యస్సువ॒ర్విదః॑ ।
 తతః॑ క్ష॒త్రం బ॒లమో॑జశ్చ జా॒తం ।
 తద॒స్మై దే॒వా అభి॑సన్న॒మంతు॑ ।
 శ్వే॒తగ్ం ర॒శ్మిం బో॑భుజ్యమా॒నం ।
 అపాం॑ నే॒తారం॑ భువ॒నస్య॑ గో॒పాం ।
 ఇంద్రం॑ నిచి॒క్యుః ప॒రమే॑ వ్యోమ॒న్న్ ॥ 28 ॥

రోహిణీః పింగలా ఏకరూపాః |
 క్షరంతీః పింగలా ఏకరూపాః |
 శతగ్ం సహస్రాణి ప్రయుతాని నావ్యానాం |
 అయం యశ్వేతో రశ్మిః |
 పరి సర్వమిదం జగత్ |
 ప్రజాం పశూంధనాని |
 అస్మాకం దదాతు |
 శ్వేతో రశ్మిః పరి సర్వం బభూవ |
 సువన్మహ్యం పశూన్ విశ్వరూపాన్ |
 పతంగమక్తమసురస్య మాయయా || 29 ||

హృదా పశ్యంతి మనసా మనీషిణః |
 సముద్రే అంతః కవయో విచక్షతే |
 మరీచీనాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః |
 పతంగో వాచం మనసా బిభర్తి |
 తాం గంధర్వోఽవదద్ధర్భే అంతః |
 తాం ద్యోతమానాగ్ స్వర్యం మనీషాం |
 ఋతస్య పదే కవయో నిషాంతి |
 యే గ్రాంయాః పశవో విశ్వరూపాః |
 విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః |
 అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః || 30 ||

ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జయా॑ సంవిదా॒నః |
 వీ॒తగ్గ్ స్తు॑కేస్తుకే |
 యు॒వమ॒స్మాసు॒ నియ॑చ్ఛతం |
 ప్రప్ర॑ య॒జ్ఞప॑తిం తిర |
 యే గ్రా॒ంయాః ప॒శవో॑ వి॒శ్వరూ॑పాః |
 వి॒రూపా॑స్సంతో బహు॒ధైక॑రూపాః |
 తేషా॑గ్ం సప్తా॒నామి॒హ రం॑తిరస్తు |
 రాయ॑స్పోషాయ సుప్ర॒జాస్త్యా॑య సువీ॒ర్యా॑య |
 య ఆ॒రణ్యాః ప॒శవో॑ వి॒శ్వరూ॑పాః |
 వి॒రూపా॑స్సంతో బహు॒ధైక॑రూపాః || 31 ||

వాయు॑స్తాగ్ం అగ్రే ప్ర॒ముమో॑క్తు దే॒వః |
 ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జయా॑ సంవిదా॒నః |
 ఇడా॑యై సృ॒ప్తం ఘృ॒తవ॑చ్ఛరాచరం |
 దే॒వా అ॒న్వవి॑ందన్గుహా॒హితం॑ |
 య ఆ॒రణ్యాః ప॒శవో॑ వి॒శ్వరూ॑పాః |
 వి॒రూపా॑స్సంతో బహు॒ధైక॑రూపాః |
 తేషా॑గ్ం సప్తా॒నామి॒హ రం॑తిరస్తు |
 రాయ॑స్పోషాయ సుప్ర॒జాస్త్యా॑య సువీ॒ర్యా॑య || 32 ||

ఆత్మా॑ జనానాం వికు॒ర్వంతం॑ విప॒శ్చిం ప్ర॒జానాం॑
 వసు॑ధాసీం విరాజం చరంతం గోమ॒తీం మే నియ॑చ్ఛత్వేకచక్రం
 వ్యోమ॑న్మాయయా దే॒వ ఏక॑రూపా అ॒ష్టా చ॑ || 11 ||

స॒హ॒స్ర॒శీ॒ర్షా పు॒రు॒షః |
 స॒హ॒స్రా॒క్ష॒స్స॒హ॒స్ర॒పాత్ |
 స భూ॒మిం వి॒శ్వతో వృ॒త్వా |
 అ॒త్యతి॒ష్ఠద్ద॒శాంగు॒లం |
 పు॒రు॒ష ఏ॒వేద॒గ్ం స॒ర్వం |
 య॒ద్భూ॒తం య॒చ్ఛ భ॒వ్యం |
 ఉ॒తామృ॒తత్వస్యే॒శానః |
 య॒దన్నే॒నాతి॒రోహ॑తి |
 ఏ॒తావా॒నస్య మ॒హి॒మా |
 అ॒తో జ్యాయా॑గ్శ్చ పూ॒రు॒షః || 33 ||

పా॒దోఽ॒స్య వి॒శ్వా భూ॒తాని॑ |
 త్రి॒పాద॑స్యాం॒బుతం॑ దివి |
 త్రి॒పాదూ॒ర్ధ్వ ఉ॒దైత్పు॑రు॒షః |
 పా॒దోఽ॒స్యేహా॑భ॒వాత్పు॑నః |
 తతో వి॒శ్వం॒వ్యక్రా॑మత్ |
 సా॒శనా॑నశనే అభి |
 తస్మా॒ద్విరా॑డ॒జాయ॑త |
 విరా॒జో అధి॑ పూ॒రు॒షః |
 స జా॒తో అత్య॑రిచ్యత |
 ప॒శ్చాద్భూ॑మిమథో పు॒రః || 34 ||

యత్పు॑రు॒షేణ॑ హ॒విషా॑ |
 దే॒వా య॒జ్ఞమ॑త॒స్వత॑ |
 వ॒సంతో॑ అ॒స్యాసీ॑దా॒జ్యం |
 గ్రీ॒ష్మ ఇ॒దృశ్శ॒రద్ధ॑విః |
 స॒ప్తాస్యా॑స॒న్నరి॑ధ॒యః |
 త్రి॒స్సప్త॑ స॒మిధః॑ కృ॒తాః |
 దే॒వా య॒ద్యజ్ఞం॑ త॒న్వానాః॑ |
 అ॒బద్ధు॑న్పు॒రుషం॑ ప॒శుం |
 తం య॒జ్ఞం బ॑ర్హి॒షి ప్రా॑క్షన్ |
 పు॒రుషం॑ జా॒తమ॑గ్ర॒తః || 35 ||

తేన॑ దే॒వా అ॒యజంత॑ |
 సా॒ధ్యా ఋ॑ష॒యశ్చ॒ యే |
 తస్మా॑ద్య॒జ్ఞాధ్వ॑ర్వ॒హుతః॑ |
 సంభృ॑తం పృ॒షదా॒జ్యం |
 ప॒శూగ్స్తా॑గ్శ్చ॒క్రే వా॒యవ్యాన్ |
 ఆ॒రణ్యా॑న్యా॒న్యాశ్చ॒ యే |
 తస్మా॑ద్య॒జ్ఞాధ్వ॑ర్వ॒హుతః॑ |
 ఋ॒చస్సా॑మా॒ని జ॒జ్ఞిరే |
 ఛం॑దాగ్గ్రి॒సి జ॒జ్ఞిరే॑ తస్మాత్ |
 య॒జుస్త॑స్మాద॒జాయ॑త || 36 ||

తస్మా॑ద॒శ్వా॑ అ॒జాయ॑ంత |
 యే॑ కే॒ చో॑భయా॒దతః॑ |
 గా॒వో హ॑ జ॒జ్ఞిరే॑ తస్మా॒త్ |
 తస్మా॑జ్జా॒తా అ॒జావ॑యః |
 యత్పు॑రుషం వ్య॒దధుః॑ |
 కతి॒ధా వ్య॑కల్పయన్ |
 ముఖం॑ కిమ॒స్య కౌ బా॒హూ |
 కా॒వూరూ॑ పాదా॒వచ్యే॑తే |
 బ్రా॒హ్మణో॑ఽస్య ముఖ॒మాసీ॑త్ |
 బా॒హూ రా॒జస్యః॑ కృతః॒ || 37 ||

ఊ॒రూ తద॑స్య యద్వై॒శ్యః |
 పద్భ్యా॑గ్ం శూ॒ద్రో అ॒జాయ॑త |
 చంద్ర॑మా మన॒సో జా॒తః |
 చక్షో॑స్సూ॒ర్యో అ॒జాయ॑త |
 ముఖా॑దింద్రశ్చాగ్నిశ్చ |
 ప్రా॒ణాద్వా॒యుర॑జాయత |
 నాభ్యా॑ ఆసీ॒దంత॑రిక్షం |
 శ్వి॒ర్ణో ద్యౌస్స॑మవర్తత |
 పద్భ్యాం॑ భూమి॒ద్దిశశ్చో॑త్త్రాత్ |
 తథా॑ లో॒కాగ్ం అ॒కల్ప॑యన్ || 38 ||

వేదాహమే॒తం పు॒రుషం మహా॑ంతం ।
 ఆది॒త్యవ॑ర్ణం తమ॒సస్తు పా॒రే ।
 సర్వా॑ణి రూ॒పాణి వి॒చిత్ర్య ధీ॑రః ।
 నామా॑ని కృ॒త్వాఽభి॑వదన్ యదా॒స్తే ।
 ధా॒తా పు॒రస్తా॑ద్యముదాజహా॑ర ।
 శక్తః ప్రవి॒ద్వాన్పు॒దిశశ్చ॑తస్రః ।
 తమే॒వం వి॒ద్వాన॑ంబుత ఇహ భవ॑తి ।
 నాన్యః పంథా॑ అయనాయ విద్యతే ।
 యజ్ఞే॑న యజ్ఞమ॒యజంత॑ దే॒వాః ।
 తాని ధ॑ర్మాణి ప్రథమా॒న్యాసన్న్ ।
 తే హ నా॒కం మహి॑మాసస్సచంతే ।
 యత్ర పూ॑ర్వే సాధ్యాస్సంతి దే॒వాః ॥ 39 ॥

పూ॒రుషః పు॒రోఽగ్ర॑తోఽజాయత కృ॒తోఽక॑ల్పయన్నాసం॒ద్వే చ ॥ 12 ॥

జ్యాయానధి పూ॒రుషః ।
 అన్యత్ర పు॒రుషః ॥

అద్భ్యు॑స్సంభూతః పృథి॒వ్యై రసా॑చ్ఛు ।
 విశ్వక॑ర్మణస్సమవర్తతాధి ।
 తస్య త్వష్టా విదధ॑ద్రూపమేతి ।
 తత్పు॑రుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే ।
 వేదాహమే॒తం పు॒రుషం మహా॑ంతం ।

ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్ |
 తమేవం విద్వానంబుత ఇహ భవతి |
 నాన్యః పంథా విద్యతేఽయనాయ |
 ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అంతః |
 అజాయమనో బహుధా విజాయతే || 40 ||

తస్య ధీరాః పరిజానంతి యోనిం |
 మరీచీనాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః |
 యో దేవేభ్య ఆతపతి |
 యో దేవానాం పురోహితః |
 పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః |
 నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే |
 రుచం బ్రాహ్మం జనయంతః |
 దేవా అగ్రే తదబ్రువన్న్ |
 యస్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ |
 తస్య దేవా అసన్వశే |
 హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్వ్యే |
 అహోరాత్రే పార్శ్వే |
 నక్షత్రాణి రూపం |
 అశ్వినౌ వ్యాత్తం |
 ఇష్టం మనిషాణ |

అముం మనిషాణ |

సర్వం మనిషాణ || 41 ||

జాయతే వశే నప్త చ || 13 ||

భర్తా సన్న్భియమాణో బిభర్తి |

ఏకో దేవో బహుధా నివిష్టః |

యదా భారం తంద్రయతే స భర్తుం |

నిధాయ భారం పునరస్తమేతి |

తమేవ మృత్యుమంఘుతం తమాహుః |

తం భర్తారం తము గోష్ఠారమాహుః |

స భృతో భ్రియమాణో బిభర్తి |

య ఏనం వేద సత్యేన భర్తుం |

సద్యో జాతముత జహత్యేషః |

ఉతో జరంతం న జహత్యేకం || 42 ||

ఉతో బహూనేకమహర్ణహర |

అతంద్రో దేవస్సదమేవ ప్రార్థః |

యస్తద్వేద యత ఆబభూవ |

సంధాం చ యాగ్ం సందధే బ్రహ్మణైషః |

రమతే తస్మిన్నుత జిర్ణే శయానే |

నైనం జహత్యహస్సు పూర్వేషు |

త్వామాపో అను సర్వాశ్చరంతి జానతీః |

వ॒థ్నం ప॑య॒సా పు॒నానాః॑ |
 త్వ॒మగ్ని॑గ్ం హ॒వ్యవా॒హగ్ం స॒మింధ్నే॑ |
 త్వం భ॒ర్తా మా॑త॒రిశ్వా ప్ర॒జానాం॑ || 43 ||

త్వం య॒జ్ఞస్త్వ॑ము వే॒వాసి॑ సో॒మః |
 తవ॑ దే॒వా హ॒వమా॑యంతి స॒ర్వే |
 త్వమే॑కో॒సి బ॒హూన॑నుప్రవి॒ష్టః |
 నమ॑స్తే అస్తు సు॒హవో॑ మ ఏ॒ధి |
 నమో॑ వామస్తు శృ॒ణుత॑గ్ం హ॒వం మే |
 ప్రా॒ణాపా॑నావజి॒రగ్ం స॑ంచ॒రంతో॑ |
 హ్వా॒యామి వాం బ్ర॑హ్మ॒ణా తూ॒ర్తమే॑తం |
 యో మాం ద్వే॒ష్టి తం జ॑హితం యు॒వానా |
 ప్రా॒ణాపా॑నౌ సంవి॒దానౌ జ॑హితం |
 అము॒ష్యాసు॑నా మా సంగ॒సాథాం॑ || 44 ||

తం మే॑ దే॒వా బ్ర॑హ్మ॒ణా సంవి॒దానౌ |
 వధా॑య దత్తం తమ॒హగ్ం హ॑నామి |
 అస॑జ్జజాన సత ఆబ॒భూవ |
 యం॑యం జ॒జాన స ఉ॑ గో॒పో అ॑స్య |
 యదా॑ భారం తంద్రయతే స భర్తుం |
 పరా॑స్య భారం పునరస్తమేతి |
 తద్వై త్వం ప్రా॒ణో అ॑భవః |

మహాన్భోగః ప్రజాపతేః |
 భుజః కరిష్యమాణః |
 యద్దేవాన్ప్రాణయో నవ || 45 ||

ఏకం ప్రజానాం గసాథాం నవ || 14 ||

హరిగ్ం హరంతమనుయంతి దేవాః |
 విశ్వస్యేశానం వృషభం మతీనాం |
 బ్రహ్మ సరూపమను మేదమాగాత్ |
 అయనం మా వివధీర్విక్రమస్వ |
 మా ఛిదో మృత్యో మా వధీః |
 మా మే బలం వివృహో మా ప్రమోషీః |
 ప్రజాం మా మే రీరిష ఆయురుగ్ర |
 నృచక్షసం త్వా హవిషా విధేమ |
 సద్యశ్చకమానాయ |
 ప్రవేషానాయ మృత్యవే || 46 ||

ప్రాస్మా ఆశా అశృణ్వన్న్ |
 కామేనాజనయన్పునః |
 కామేన మే కామ ఆగాత్ |
 హృదయాద్ధృదయం మృత్యోః |
 యదమీషామదః ప్రియం |
 తద్దైతూప మామభి |

ప॒రం మృ॒త్యో అనుప॑రే॒హి పం॑ధాం |
 యస్తే॒ స్వ ఇ॒తరో దే॒వయా॑నాత్ |
 చక్షు॑ష్మతే శృ॒ణ్వతే॒ తే బ్ర॑వీమి |
 మా నః॑ ప్ర॒జాగ్ం రీ॒రిషో॑ మోత వీ॒రాన్ |
 ప్ర పూ॑ర్వ్యం మన॑సా వంద॑మానః |
 నాధ॑మానో వృ॒షభం॑ చ॒ర్షణీ॑నాం |
 యః ప్ర॒జానా॑మే॒కరా॑ణ్మానుషీ॒ణాం |
 మృ॒త్యుం య॑జే ప్ర॒థమ॑జామృ॒తస్య॑ || 47 ||

మృత్యువే వి॒రాగ్శ్చ॒త్వారి॑ చ || 15 ||

త॒రణి॑ర్వి॒శ్వద॑ర్శతో జ్యోతి॒ష్కృద॑సి సూ॒ర్య |
 వి॒శ్వమా॑భాసి రోచ॑నం |
 ఉప॑యామగృ॒హీతో॑సి సూ॒ర్యాయ॑ త్వా భ్రా॒జస్వ॑త
 ఏష॑ తే యోని॒స్సూ॒ర్యాయ॑ త్వా భ్రా॒జస్వ॑తే || 48 || || 16 ||

ఆప్యాయ॑స్వ మది॑ంతమ సోమ వి॒శ్వాభి॑రూతిభిః |
 భ॒వా న॑స్సప్ర॒థస్త॑మః || 49 || || 17 ||

ఈ॒యుష్టే॑ యే పూ॒ర్వత॑రామప॒శ్యన్వ్యుచ్ఛం॑తీముష॒సం
 మ॒ర్త్యాసః॑ |
 అస్మా॑భి॒రూ ను ప్ర॑తిచక్ష్వా॒భూదో॑ తే య॑ంతి యే
 అప॑రీషు ప॒శ్యాన్ || 50 || || 18 ||

జ్యోతిష్క॑తీం త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతిష్కృ॒తం
 త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతిర్వి॒దం త్వా సా॒దయా॑మి
 భాస్వ॑తీం త్వా సా॒దయా॑మి జ్వల॑ంతీం త్వా సా॒దయా॑మి
 మల్మ॑లా భవ॑ంతీం త్వా సా॒దయా॑మి దీప్య॑మానాం
 త్వా సా॒దయా॑మి రోచ॑మానాం త్వా సా॒దయా॑ంయజ॒స్రాం
 త్వా సా॒దయా॑మి బృహ॑జ్జ్యోతిషం త్వా సా॒దయా॑మి
 బోధ॑యంతీం త్వా సా॒దయా॑మి
 జాగ్ర॑తీం త్వా సా॒దయా॑మి || 51 || || 19 ||

ప్ర॒యాసా॑య స్వాహా॑ఽఽయాసా॑య స్వాహా॑
 వి॒యాసా॑య స్వాహా॑ సం॒యాసా॑య స్వాహో॑ద్వ్యాసా॑య
 స్వాహా॑ఽవయాసా॑య స్వాహా॑ శుచే॑ స్వాహా॑
 శోకా॑య స్వాహా॑ తప్య॑త్వై స్వాహా॑ తప॑తే స్వాహా॑
 బ్రహ్మ॑హత్యాయై స్వాహా॑ సర్వ॑స్మై స్వాహా॑ || 52 || || 20 ||

చి॒త్తగ్ం సం॑తానేన భవం యక్నా రుద్రం తని॑నా
 పశు॑పతిగ్ం స్థూల॑హృదయేనాగ్నిగ్ం హృద॑యేన రుద్రం
 లోహి॑తేన శర్వం మత॑స్నాభ్యాం మహా॑దేవమంతః
 పార్శ్వే॑నౌషిష్ఠహనగ్ం శింగీ॑నికోశ్యాభ్యాం || 53 || || 21 ||

చిత్తిః పృథి॑వ్యగ్నిస్సూ॒ర్యం తే చక్షు॑ర్మహా॒హవి॑హోతా
 వాగ్లో॑తా బ్రా॒హ్మణ ఏక॑హోతాఽగ్ని॒ర్యజు॑ర్భిస్సేనేంద్ర॒స్య
 దేవ॑స్య సువర్ణం ఘ॒ర్మగ్ం సహ॑స్రశీర్షాఽద్భ్యో భర్తా

హరిం తరణిరాప్యాయస్వేయుష్టే యే జ్యోతిష్మతిం
ప్రయాసాయ చిత్తమేకవిగ్గంశతిః || 21 ||

చిత్తిరగ్నిర్యజుర్భిరంతః ప్రవిష్టః ప్రజాపతిర్భర్తా
నస్యయాసాయ ద్విపంచాశత్ || 52 ||

చిత్తిరగ్నిర్యజుర్భిరంతః ప్రవిష్టః ప్రజాపతిః ప్రజయా
సంవిదానస్తస్య ధీరా జ్యోతిష్మతిం త్రిపంచాశత్ || 53 ||

తచ్చం యోరావృణీమహే |

గాతుం యజ్ఞాయ |

గాతుం యజ్ఞపతయే |

దైవీ స్వస్తిరస్తు నః |

స్వస్తిర్మానుషేభ్యః |

ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజం |

శం నో అస్తు ద్విపదే |

శం చతుష్పదే |

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ||

|| హరిః ఓ(3)ం ||

|| ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ ఆరణ్యకే తృతీయః ప్రశ్నః సమాప్తః ||